

Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
MICHALA BOBKA,
predstavljeni 21. junija 2018¹

Zadeva C-337/17

**Feniks Sp. z o.o.
proti
Azteca Products & Services SL**

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Sąd Okręgowy w Szczecinie (okrožno sodišče v Szczecinu, Poljska))

„Predhodno odločanje – Območje svobode, varnosti in pravice – Sodna pristojnost v civilnih in gospodarskih zadevah – Posebna pristojnost – Zadeve v zvezi s pogodbenimi razmerji – *Actio pauliana*“

I. Uvod

1. V zgodnjem obdobju rimske zgodovine je bil vsak tujec sovražnik države. Ni imel nobenih pravic ali zaščite po *ius civile*, ki je bilo pridržano samo rimskim državljanom.² Kasneje, zlasti v obdobju imperija, je bila dovoljena določena mera pravne pluralnosti, zlasti v čedalje obsežnejših provincah imperija. Poleg tega je bila uporaba *ius civile* za nedržavljanke postopoma omogočena prek različnih pravnih konstruktov, kot je „fikcija državljanstva“,³ ki jo je Gaj opisal tako: „[...] obstaja fikcija rimskega državljanstva za tujca, ki vloži tožbo ali se brani proti tožbi, ki je določena z našim statutom, če je pravično, da se ta tožba omogoči tujcu [...]“.⁴

2. V vsakem primeru bi takšno tožbo obravnavale ali bi bila obravnavana v okviru institucij Rimskega imperija v širokem smislu. Politično znotraj imperija ni bilo samostojnih držav, med katerimi bi lahko prišlo do kolizije zakonov v sodobnem smislu (med enako samostojnimi pravnimi redi). Ko je v obdobju med letoma 150 in 125 pr. n. št. *praetor* po imenu Paulus očitno prvi dovolil tožbo, ki je upniku omogočala izpodbijanje kakršnega koli dejanja, ki ga je dolжник goljufivo storil v škodo tega upnika – ta postopek je kasneje postal poznan kot *actio pauliana*⁵ – se vprašanje pristojnosti za takšen postopek tako preprosto ni pojavilo.

¹ Jezik izvirnika: angleščina.

² Glej na primer W. H. Rattigan, *De Iure Personarum or A Treatise on the Roman Law of Persons*, Wildy & Sons, London, 1873, str. 126–130, ali W. Rein, *Das Römische Privatrecht und der Civilprozess bis in das erste Jahrhundert der Kaiserherrschaft*, K. F. Koehler, Leipzig, 1836, str. 47–48 in 106.

³ Glej na primer W. P. Sullivan, Consent in Roman Choice of Law, *Critical Analysis of Law*, zv. 3, št. 1, 2016, str. 165–166, ali C. Aldo, Legal Pluralism in Practice, P. J. du Plessis, C. Aldo, in K. Tuori (ur.), *The Oxford Handbook of Roman Law and Society*, Oxford University Press, Oxford, 2016, str. 286–287.

⁴ Gaj, *Institutiones*, zvezek 4:37: „Item civitas romana peregrino fingitur, si eo nomine agat aut cum eo agatur quo nomine nostris legibus actio constituta est, si modo iustum sit eam actionem etiam ad peregrinum extendi [...]“ *The Institutes of Gaius*, Translated with an Introduction by Gordon, W. M. and Robinson, O. F., Duckworth, London, 1988, str. 431.

⁵ Kot je živo opisal generalni pravobranilec D. Ruiz-Jarabo v zadevi Deko Marty Belgium (C-339/07, EU:C:2008:575, točke od 24 do 26.)

3. *Anno Domini* 2018 je položaj drugačen. Poljski družbi Feniks Sp. z o.o. s sedežem v Szczecinu (v nadaljevanju: Feniks) in COLISEUM 2101 Sp. z o.o., ravno tako s sedežem v Szczecinu (v nadaljevanju: COLISEUM), sta sklenili pogodbeno razmerje v zvezi s projektom prostorskega načrtovanja na Poljskem. Družba COLISEUM je sklenila nadaljnje pogodbe s podizvajalci, vendar jih ni bila sposobna poplačati. Te podizvajalce je namesto nje poplačala družba Feniks. Družba COLISEUM je posledično postala dolžnica družbe Feniks.

4. Družba COLISEUM je pozneje prodala zemljišče na Poljskem družbi Azteca Products & Services SL s sedežem v L'Alcori (Španija) (v nadaljevanju: Azteca). Prodajna cena je bila pobotana z obstoječim dolgom družbe COLISEUM do družbe Azteca.

5. Družba Feniks je sprožila sodni postopek proti družbi Azteca na podlagi določb poljskega civilnega zakonika, ki ureja instrument, poznan pod imenom *actio pauliana*, in predlagala, da se ugotovi neveljavnost prodaje nepremičnine v razmerju do družbe Feniks. Postopek je bil sprožen pred predložitvenim sodiščem Sąd Okręgowy w Szczecinie (okrožno sodišče v Szczecinu, Poljska). To sodišče dvomi, ali imajo poljska sodišča mednarodno sodno pristojnost. Po njegovem mnenju je pristojnost lahko podana le, če spada zahtevek iz obravnavane zadeve med zahtevke „v zvezi s pogodbenimi razmerji“ na podlagi Uredbe št. 1215/2012.⁶ Če to ne drži, se mednarodna pristojnost določi na podlagi splošnega pravila o pristojnosti, torej sodišč v državi članici, v kateri ima stalno prebivališče oziroma sedež tožena stranka, v tej zadevi v Španiji, kjer je sedež družbe Azteca.

II. Pravni okvir

A. Pravo EU

6. Ker so se postopki v glavni stvari začeli 11. julija 2016, se *ratione temporis* uporablja Uredba (EU) št. 1215/2012.⁷

7. V uvodnih izjavah 15 in 16 Uredbe št. 1215/2012 je navedeno:

„(15) Pravila o pristojnosti bi morala biti čim bolj predvidljiva in morajo temeljiti na načelu, da se pristojnost praviloma določa po stalnem prebivališču toženca. Pri tem bi morala taka pristojnost vedno obstajati, razen v nekaterih točno opredeljenih primerih, v katerih je zaradi predmeta spora ali avtonomije strank upravičena druga navezna okoliščina [...]

(16) Poleg stalnega prebivališča toženca bi morala obstajati tudi alternativna podlaga pristojnosti, ki temelji na tesni povezavi med sodiščem in sporom, ali ki pripomore k pravilnemu delovanju pravosodja.“

8. Člen 1(2)(b) Uredbe št. 1215/2012 določa, da se ta ne uporablja za „stečaj, postopke v zvezi z likvidacijo plačilno nesposobnih podjetij ali drugih pravnih oseb, postopke prisilne poravnave in podobne postopke“.

9. Člen 4(1) Uredbe št. 1215/2012 določa: „Ob upoštevanju določb te uredbe so osebe s stalnim prebivališčem v državi članici ne glede na njihovo državljanstvo tožene pred sodišči te države članice.“

10. Člen 5(1) določa: „Osebe s stalnim prebivališčem v državi članici so lahko tožene pred sodišči druge države članice samo na podlagi pravil iz oddelkov 2 do 7 tega poglavja.“

⁶ Uredba (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 (UL 2012, L 351, str. 1, in popravek v UL 2014, L 325, str. 30).

⁷ Člen 66(1) Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 (UL 2012, L 351, str. 1, in popravek v UL 2014, L 325, str. 30).

11. Člen 7, ki spada v oddelek 2 poglavja II te uredbe, določa: „Oseba s stalnim prebivališčem v državi članici je lahko tožena v drugi državi članici:

- (1) (a) v zadevah v zvezi s pogodbenimi razmerji pred sodiščem v kraju izpolnitve zadevne obveznosti;
;
- (b) za namene te določbe, in razen če ni drugače dogovorjeno, je kraj izpolnitve zadevne obveznosti:
 - v primeru prodaje blaga kraj v državi članici, kamor je bilo v skladu s pogodbo blago dostavljeno ali bi moralo biti dostavljeno,
 - v primeru opravljanja storitev kraj v državi članici, kjer so bile v skladu s pogodbo storitve opravljene ali bi morale biti opravljene;
- (c) če se ne uporabi točka (b), potem se uporabi točka (a)“.

B. Nacionalna zakonodaja

12. Člen 527 in naslednji iz ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 – Kodeks cywilny (zakon z dne 23. aprila 1964, ki določa civilni zakonik, *Dziennik Ustaw* iz leta 2017, postavka 459) (v nadaljevanju: civilni zakonik) urejajo v poljskem pravu tako imenovano tožbo za izpodbijanje dolžnikovih pravnih dejanj (*actio pauliana*). Člen 527 določa:

„1. Če je tretji pridobil premoženjsko korist zaradi pravnega dejanja dolžnika, ki je bilo storjeno v škodo upnikov, lahko proti njemu vsak upnik zahteva ugotovitev neveljavnosti tega dejanja, če se je dolžnik ob dejanju zavedal, da ravna v škodo svojih upnikov, in če je bilo tretjemu to znano ali bi mu lahko bilo znano, če bi ravnal z ustrezno skrbnostjo.

2. Pravno dejanje dolžnika je storjeno v škodo upnikov, če je dolžnik zaradi tega dejanja postal plačilno nesposoben ali pa se je njegova plačilna nesposobnost povečala v primerjavi z obdobjem pred dejanjem.

3. Če je zaradi dejanja, storjenega v škodo upnikov, premoženjsko korist pridobila oseba, ki je z dolžnikom v bližnjem razmerju, se domneva, da ji je bilo znano, da se je dolžnik zavedal, da ravna v škodo upnikov.

4. Če je z dejanjem, storjenim v škodo upnikov, premoženjsko korist pridobil podjetnik, ki je z dolžnikom v stalnem poslovnem razmerju, se domneva, da mu je bilo znano, da se je dolžnik zavedal, da ravna v škodo upnikov.“

13. V skladu s členom 530 se „[d]oločbe prejšnjih členov [...] ustrezno uporabljajo, kadar je dolžnik ravnal z namenom oškodovanja bodočih upnikov. Če pa je tretji premoženjsko korist pridobil odplačno, lahko upnik ugotovitev neveljavnosti dejanja uveljavlja le, če je tretji vedel za namero dolžnika.“

14. Člen 531 civilnega zakonika določa:

„1. Ugotovitev neveljavnosti pravnega dejanja, storjenega v škodo upnikov, se uveljavlja s tožbo ali ugovorom proti tretjemu, ki je zaradi tega dejanja pridobil premoženjsko korist.

2. Če je tretji odtujil pridobljeno korist, lahko upnik svoj zahtevek naperi neposredno zoper pridobitelja, če je ta vedel za okoliščine, zaradi katerih je dolžnikovo dejanje neveljavno, ali če je korist pridobil neodplačno.“

15. Člen 533 civilnega zakonika določa, da se lahko „[t]retji, ki je pridobil premoženjsko korist zaradi pravnega dejanja dolžnika, storjenega v škodo upnikov, [...] izogne obveznosti izpolnitve upnikovega zahtevka za ugotovitev neveljavnosti dejanja, tako da poplača upnikovo terjatev ali ga obvesti o premoženju dolžnika, ki zadošča za poplačilo njegove terjatve.“

III. Dejansko stanje, nacionalni postopki in vprašanja za predhodno odločanje

16. Družba COLISEUM 2101 Sp. z o.o. ima sedež v Szczecinu (Poljska). Kot glavna izvajalka je sklenila pogodbo z družbo Feniks Sp. z o.o. kot investitorjem (v nadaljevanju: tožeča stranka), s sedežem prav tako v Szczecinu. Pogodba se je nanašala na izvedbo del v Gdańsku (Poljska). Družba COLISEUM je oddala številna naročila podizvajalcem, vendar je nato njihove terjatve le delno poplačala.

17. Na podlagi pravil o solidarni odgovornosti v poljskem pravu je družba Feniks v okviru pogojnih sporazumov in pogodb o pristopu k dolgu poravnala 757.828,10 poljskih zlotov (PLN), ki jih je družba COLISEUM dolgovala podizvajalcem. S tem je družba Feniks postala upnica družbe COLISEUM za skupni znesek 1.396.495,48 PLN.

18. Na podlagi pogodbe z dne 30. januarja 2012, ki je bila sklenjena v Szczecinu, je družba COLISEUM prodala nepremičnino, ki jo je imela v Szczecinu, družbi Azteca Products & Services SL s sedežem v L'Alcori (Španija) (v nadaljevanju: tožena stranka).

19. Tožena stranka je s tem postala dolžnica družbe COLISEUM za znesek 6.079.275 PLN. Istočasno je bila družba COLISEUM dolžnica tožene stranke na podlagi posojilnih pogodb za znesek 4.987.861,30 PLN. Z drugo pogodbo, ki je bila sklenjena v Szczecinu 31. januarja 2012, sta se tožena stranka in družba COLISEUM dogovorili o pobotu svojih terjatev. Zato je morala tožena stranka družbi COLISEUM plačati 1.091.413,70 PLN.

20. Tožeča stranka je menila, da je družba COLISEUM plačilno nesposobna, da je prodajna pogodba to plačilno nesposobnost še povečala in da je družba COLISEUM ob sklenitvi te pogodbe zavestno ravnala v škodo trenutnih in prihodnjih upnikov.

21. Tožeča stranka je zato 11. julija 2016 zoper toženo stranko vložila tožbo pri Sąd Okręgowy w Szczecinie (okrožno sodišče v Szczecinu) za ugotovitev neveljavnosti prodajne pogodbe v razmerju do tožene stranke.

22. V utemeljitev mednarodne pristojnosti tega sodišča se je tožeča stranka sklicevala na člen 7(1)(a) Uredbe št. 1215/2012. Navedla je, da je treba izraz „sprawy dotyczące umowy“ („v zvezi s pogodbenimi razmerji“) razlagati tako, da zadeva položaj, v katerem pogodba pomeni podlago za tožbo, da bi se odločilo o zahtevku, ki je s to pogodbo neposredno povezan. Proti toženi stranki je bila s tem sprožena *actio pauliana*.

23. Tožena stranka je ugovarjala pristojnosti poljskih sodišč in predlagala zavrnitev tožbe. Po njenem mnenju ugotovitev neveljavnosti pravnega dejanja ni „zadeva[...]“ v zvezi s pogodbenimi razmerji“ v smislu člena 7(1) Uredbe št. 1215/2012. Po njenem mnenju naj zahtevke iz obravnavane zadeve tudi ne bi spadal pod nobeno drugo posebno ali izključno pristojnost, ki je določena z Uredbo št. 1215/2012. Menila je, da bi morala biti tožba vložena v Španiji, ker je tam sedež tožene stranke, kot to določa splošno pravilo v členu 4 Uredbe št. 1215/2012.

24. V teh okoliščinah je Sąd Okręgowy w Szczecinie (okrožno sodišče v Szczecinu) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„(a) Ali gre za ‚zadevo v zvezi s pogodbenimi razmerji‘ v smislu člena 7(1)(a) Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah, kadar je zoper kupca s sedežem v eni državi članici vložena tožba za ugotovitev neveljavnosti pogodbe o prodaji nepremičnine v drugi državi članici zaradi oškodovanja upnikov prodajalca in je bila pogodba sklenjena in v celoti izvršena v tej drugi državi članici?

(b) Ali je treba na zgornje vprašanje ob uporabi doktrine *acte éclairé* odgovoriti s sklicevanjem na sodbo Sodišča z dne 17. junija 1992, Handte/Traitements mécano-chimiques des surfaces SA (C-26/91, EU:C:1992:268), čeprav je ta sodba zadevala odgovornost proizvajalca za napake blaga v primeru, ko proizvajalec ni mogel predvideti, komu bo blago nadalje prodano in kdo bi lahko zato zoper njega uveljavljal zahteve, medtem ko je za utemeljenost zadevne tožbe proti kupcu za „ugotovitev neveljavnosti pogodbe o prodaji nepremičnine“ zaradi oškodovanja upnikov kupcu morala biti znana okoliščina, da je bilo pravno dejanje (prodajna pogodba) storjeno z oškodovanjem upnikov, tako da mora kupec računati s tovrstno tožbo osebnega upnika dolžnika?

25. Pisna stališča so predložile tožeča stranka, tožena stranka, poljska vlada, vlada Švicarske konfederacije in Komisija. Tožeča stranka, tožena stranka, poljska vlada in Komisija so na obravnavi 11. aprila 2018 ustno predstavile navedbe.

IV. Presoja

26. Predložitveno sodišče želi izvedeti, ali *actio pauliana*, kot jo določa poljski civilni zakonik, lahko šteje za „zadevo v zvezi s pogodbenimi razmerji“ v smislu člena 7(1) Uredbe št. 1215/2015. Sprašuje še, ali sodba Sodišča Handte⁸ velja za ta položaj.

27. Obe vprašanji bom obravnaval skupaj. Prvič, opisal bom nastanek in različne obstoječe oblike *actio pauliana* (oddelek A). Drugič, preučil bom pravila Unije o sodni pristojnosti glede *actio pauliana* in pojasnil, zakaj *actio pauliana* v posebnem okviru te zadeve ni mogoče opredeliti za „zadevo v zvezi s pogodbenimi razmerji“ (oddelek B). Nazadnje bom isti problem obravnaval na splošni ravni: po več odločbah Sodišča v zvezi s tem, kaj ni *actio pauliana*, je morda čas za obravnavo vprašanja, kaj pravzaprav je *actio pauliana*, kot je ta iz postopka v glavni stvari, in kako bi se morala obravnavati za pravosodne namene (oddelek C).

A. Nastanek in različne plati *actio pauliana*

28. *Actio pauliana* izvira iz rimskega prava (pododdelek 1). Danes po državah članicah dejansko obstaja več različnih nacionalnih oblik *actio pauliana*, čeprav imajo še vedno nekaj skupnih lastnosti s tisto iz preteklosti (pododdelek 2).

⁸ Sodba z dne 17. junija 1992, Handte (C-26/91, EU:C:1992:268).

1. Rimsko pravo

29. Kot je navedel generalni pravobranilec D. Ruiz-Jarabo, se je celo v rimski časih *actio pauliana* že razvila od „izvršiln[ega] sredstv[a], s katerim je upnik dobil pravico, da dolžnika [...] proda kot sužnja“ do postopka, „ki je upniku omogočil izpodbijati dejanja, ki [so bila] izvede[na] goljufigo in v njegovo škodo“, z izvrševanjem „tožb[e] [...] proti tretji osebi, ki je pridobila sporno blago“.⁹

30. V klasičnem obdobju rimskega prava sta, kot se zdi, obstajali dve pravni sredstvi zoper goljufigo prenos sredstev: *restitutio in integrum ob fraudem* in *interdictum fraudatorium*.¹⁰

31. Prvič, v postopku *restitutio in integrum ob fraudem* je upravitelj v postopku zaradi insolventnosti (*curator bonorum*) zadevnega magistrata lahko prosil, naj ukaže vrnitev goljufigo prenesenih sredstev v dolžnikovo premoženje. To pravno sredstvo se je običajno uporabilo po sprožitvi postopka zaradi insolventnosti, vendar pred izvršbo na sredstvih. Omogočalo je upoštevanje goljufigo prenesenih sredstev pri izvršbi na dolžnikovem premoženju.

32. Drugič, *interdictum fraudatorium* je bilo pravno sredstvo za posameznega upnika. Prizadeti upnik je magistrata lahko prosil, naj izda odredbo (*interdictum*) za vrnitev goljufigo prenesenih sredstev v dolžnikovo premoženje, zato da bi prizadeti upnik lahko uveljavljal škodo, ki je nastala zaradi takšnega prenosa.

33. Zdi se, da sta bili z Justinijanovo kodifikacijo ti pravni sredstvi združeni v eno obliko tožbe, poimenovano *Pauliana*.¹¹ Zanimivo (in morda do neke mere upoštevno tudi dandanes) je, da so očitno menili, da je narava tožb ne glede na to, ali je vložena v okviru postopka zaradi insolventnosti ali če jo vloži posamezni upnik, dovolj podobna, da je utemeljena združitev obeh prej ločenih pravnih sredstev pod enim naslovom.

34. V vsakem primeru se zdi, da obstaja soglasje o treh sestavinah, ki opredeljujejo tako tožbo:¹² prvič, dejanska škoda (objektivne narave), ki je obstajala v času vložitve tožbe (*eventus damni*); drugič, dolžnikov namen škodovati svojim upnikom (*consilium fraudis*), kar pomeni dolžnikov namen izvršiti *eventus damni*; in tretjič, slaba vera tretje osebe (*scientia fraudis*), to je zavedanje tretje osebe, da je bilo storjeno goljufigo dejanje s *consilium fraudis* dolžnika.

⁹ Sklepni predlogi generalnega pravobranilca D. Ruiza-Jaraboa v zadevi Deko Marty Belgium (C-339/07, EU:C:2008:575, točke od 24 do 26).

¹⁰ Za opis teh dveh pravnih sredstev glej na primer M. Talamanca, *Istituzioni di Diritto Romano*, Dott. A. Giuffrè Editore, Milano, 1990, str. 659; M. Kaser, *Das römische Privatrecht, Erster Abschnitt, Das altrömische, das vorklassische und das klassische Recht*, 2. izd., C. H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, München, 1971, str. 252; M. Marrone, *Lineamenti di Diritto Privato Romano*, G. Giappichelli Editore, Torino, 2001, str. 299; A. Guarino, *Diritto Privato Romano*, Editore Jovene Napoli, Neapelj, 2001, str. 1020; G. Impallomeni, Azione Revocatoria (Diritto Romano), *Novissimo Digesto Italiano*, zv. II, 1957, Unione Tipografica – Editrice Torinese, Torino, str. 147; A. Fernández Barreiro in J. Paricio Serrano, *Fundamentos de Derecho Privado Romano*, 9. izd., Marcial Pons, Ediciones Jurídicas y Sociales, Madrid, 2016, str. 105.

¹¹ Glej na primer M. Marrone, *Lineamenti di Diritto Privato Romano*, G. Giappichelli Editore, Torino, 2001, str. 300; A. Guarino, *Diritto Privato Romano*, Editore Jovene Napoli, Neapelj, 2001, str. 1021; M. Kaser, *Das römische Privatrecht, Zweiter Abschnitt, Die nachklassischen Entwicklungen*, 2. izd., C. H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, München, 1975, str. 94–95; M. Kaser, R. Knütel, S. Lohsse, *Römisches Privatrecht – Ein Studienbuch*, 21. izd., C. H. Beck, München, 2017, razdelek 9.12; A. Fernández Barreiro in J. Paricio Serrano, *Fundamentos de Derecho Privado Romano*, 9. izd., Marcial Pons, Ediciones Jurídicas y Sociales, Madrid, 2016, str. 106.

¹² Glej na primer M. Marrone, *Lineamenti di Diritto Privato Romano*, G. Giappichelli Editore, Torino, 2001, str. 299; A. Guarino, *Diritto Privato Romano*, Editore Jovene Napoli, Neapelj, 2001, str. 1021; M. Talamanca, *Istituzioni di Diritto Romano*, Dott. A. Giuffrè Editore, Milano, 1990, str. 659; G. Impallomeni, Azione Revocatoria (Diritto Romano), *Novissimo Digesto Italiano*, zv. II, 1957, Unione Tipografica – Editrice Torinese, Torino, str. 148; A. Fernández Barreiro in J. Paricio Serrano, *Fundamentos de Derecho Privado Romano*, 9. izd., Marcial Pons, Ediciones Jurídicas y Sociales, Madrid, 2016, str. 105; L. Carballo Piñeiro, Acción Pauliana e integración Europea: una propuesta de ley aplicable, *Revista Española de Derecho Internacional*, zv. LXIV, 2012, str. 48.

2. Trenutne nacionalne oblike

35. Danes se z *actio pauliana* na splošno označuje specifična vrsta pravnega sredstva, ki upniku daje možnost, da doseže ugotovitev neveljavnosti akta v razmerju do tega upnika, če je dolжник ta akt izvršil, da bi zmanjšal svoja sredstva z njihovim prenosom na tretjo osebo. Upnik običajno vloži tožbo neposredno zoper tretjo osebo. Pojem *actio pauliana* opisujejo kot „vrsto tehnik za zagotovitev zaščite upnikom v primerih, ko dolжник v izogib plačilu dolgov zmanjša svoje imetje, ki bi ga bilo mogoče zaseči“. ¹³

36. Toda ob podrobnejši obravnavi je mogoče ugotoviti, da se skupni elementi umaknejo številnim razlikam. Morda ne glede na vrsto, a zagotovo glede na to, kako se instrument izvrši. V prenesenem pomenu je podobno kot v filmu Atlas oblakov, ¹⁴ kjer določeno število (splošnih) tem in motivov ostaja enako skozi celoten film, medtem ko se spreminjajo (dejanski) časi, obrazi in kraji, v katere so te teme postavljene in v katerih se ponovijo. S primerjalnega vidika sta trenutno med državami članicami dva skupna elementa, a tudi najmanj dve veliki razhajaji.

37. Prvi skupni element je trikotno razmerje med tremi strankami na podlagi (i) obstoja dolga med dolžnikom in upnikom, (ii) transakcije med dolžnikom in tretjo osebo ter (iii) obstoja dolžnikovega „goljufivega namena“ – ter pridobiteljevega zavedanja tega. V tem trikotnem razmerju je v vseh sistemih funkcija *actio pauliana* v bistvu varovalna: omejuje pravne učinke, ki jih ima za upnika dolžnikova odtujitev sredstev, kadar takšna odtujitev poslabša upnikove možnosti za izterjavo dolga. ¹⁵

38. Druga sorazmerno skupna značilnost je notranja delitev tožb *actio pauliana* na splošnejšo obliko v okviru civilnega prava in na bolj specifičen izraz v okviru plačilne nesposobnosti. ¹⁶ Glavna razlika med tema kategorijama „je v učinkih, ki jih ima vsaka od teh tožb“: v civilnem pravu so učinki „omejeni na posamezne upnike, ki so sprožili tožbo“, medtem ko v skladu s pravili o insolventnosti korist velja za vse upnike, ki jih zadeva postopek zaradi insolventnosti. ¹⁷

39. Glede razlik, prvič, na ravni pojmovne razvrstitve *actio pauliana*, se zdi, da ni soglasja o tem, ali *actio pauliana* pomeni stvarno pravico, ki se nanaša na goljufivo prenesena sredstva, ali osebno pravico, ki se nanaša na določenega upnika. Po mnenju nekaterih se zdi, da prevladuje slednji pristop, „čeprav se priznavajo določeni lastniški učinki [*actio pauliana*]“. ¹⁸

¹³ Glej na primer I. Pretelli, Cross-Border Credit Protection Against Fraudulent Transfers of Assets: Actio Pauliana in the Conflict of Laws, *Yearbook of Private International Law*, zv. 13, 2011, str. 590. Za podoben opis glej T. Linna, Actio Pauliana – Actio Europensis? Some Cross-Border Insolvency Issues, *Journal of Private International Law*, zv. 10, 2014, str. 69. Glej tudi M. Virgós Soriano in F. Garcimartín Alférez, *Derecho procesal civil internacional: litigación internacional*, 2. izdaja, Thomas Civitas, Cizur Menor, 2007, str. 704–705, ali U. Göranson, Actio pauliana outside bankruptcy and the Brussels Convention, M. Sumampouw et al. (ur.), *Law and Reality: Essays on National and International Procedural Law in Honour of Cornelis Carel Albert Voskuil*, T.M.C. Asser Instituut, Haag, 1992, str. 91.

¹⁴ Cloud Atlas (Atlas oblakov), režiserji T. Tykwer, L. Wachowski in L. Wachowski, 2012.

¹⁵ M. Virgós Soriano in F. Garcimartín Alférez, *Derecho procesal civil internacional: litigación internacional*, 2. izdaja, Thomas Civitas, Cizur Menor, 2007, str. 704–705, 24.44.

¹⁶ Glej v tem smislu na primer G. McCormack, A. Keay, S. Brown, *European Insolvency Law: Reform and Harmonization*, Edward Elgar Publishing Ltd, Cheltenham, 2017, str. 159; U. Göranson, Actio pauliana outside bankruptcy and the Brussels Convention, M. Sumampouw et al. (ur.), *Law and Reality: Essays on National and International Procedural Law in Honour of Cornelis Carel Albert Voskuil*, T.M.C. Asser Instituut, Haag, 1992, str. 90; T. Linna, Actio Pauliana – Actio Europensis? Some Cross-Border Insolvency Issues, *Journal of Private International Law*, zv. 10, 2014, str. 69; I. Pretelli, Cross-Border Credit Protection Against Fraudulent Transfers of Assets: Actio Pauliana in the Conflict of Laws, *Yearbook of Private International Law*, zv. 13, 2011, str. 598 in 599.

¹⁷ Glej sklepne predloge generalnega pravobranilca D. Ruiz-Jaraboja v zadevi Deko Marty Belgium (C-339/07, EU:C:2008:575, točka 27 in dodatna navedena doktrina).

¹⁸ Glej na primer U. Göranson, Actio pauliana outside bankruptcy and the Brussels Convention, M. Sumampouw et al. (ur.), *Law and Reality: Essays on National and International Procedural Law in Honour of Cornelis Carel Albert Voskuil*, T.M.C. Asser Instituut, Haag, 1992, str. 92.

40. To razlikovanje ima dejansko veliko globlje korenine. Povezano je s sistemskim dojemanjem in uvrstitvijo *actio pauliana* v ustreznem pravnem sistemu. Ponekod nacionalno pravo to tožbo določa v okviru postopkovnih določb za izvršbo na sredstvih. V drugih sistemih je urejena s pravili materialnega prava, kot so tista, ki se uporabljajo za pogodbe in obveznosti. Obstajajo tudi pravni sistemi, v katerih je ta tožba splošno pravno sredstvo, ki je sistematično povezano z vprašanjem veljavnosti ali možnosti uveljavljanja pravnih aktov. Zdi se, da gre pri poljskih predpisih, ki so navedeni v predložitveni odločbi, za slednje.

41. Drugič in kar je v obravnavani zadevi še pomembnejše, v primerjalni analizi se pokažejo še dodatne razlike, ko gre za uvrstitev *actio pauliana* za namene ugotavljanja mednarodne pristojnosti in zakonodaje, ki se zanjo uporablja.¹⁹ V obeh primerih to, da se *actio pauliana* nanaša na trikotno razmerje med upnikom, dolžnikom in pridobiteljem, pomeni težave pri uvrščanju pravnih razmerij, nastalih v tem okviru. Te težave izvirajo iz številčnosti naveznih okoliščin in vpletenih interesov, saj ta številčnost otežuje določanje, „kateri od teh interesov je prevladujoč in vodilni“.²⁰

B. Actio pauliana in pravila Unije o pristojnosti

42. Na ravni mednarodne pristojnosti je ključno vprašanje, ki si ga je treba zastaviti na začetku, ali je konkretna *actio pauliana* vložena v okviru postopka zaradi insolventnosti ali zunaj tega okvira. Odvisno od odgovora se uporabljajo različna pravila o pristojnosti in o pravu, ki se uporablja.

43. Sodišče je že kmalu pojasnilo, da *actio pauliana*, vložena v okviru postopka zaradi insolventnosti, ne spada v okvir Uredbe št. 1215/2012 (in njenih predhodnic), saj njen člen 1(2)(b) izključuje zadeve, povezane s plačilno nesposobnostjo.²¹

44. Specifična pravila o pristojnosti, ki se uporabljajo v okviru plačilne nesposobnosti, so opredeljena v Uredbi o postopkih v primeru insolventnosti.²² Sodišče je dalo nadaljnja navodila glede tega, kdaj določen zahtevek za ugotovitev neveljavnosti akta spada v okvir plačilne nesposobnosti. Uporaba teh navodil, ki je močno odvisna od dejanskega in pravnega okvira vsakega posameznega primera, ni vedno enostavna.²³

45. V okviru obravnavane zadeve je v predložitveni odločbi navedeno, da je družba COLISEUM plačilno nesposobna. Toda videti je, da zahteva za začetek postopka v primeru plačilne nesposobnosti, ki je bila vložena za to podjetje, ni bila uspešna. To je bilo potrjeno tudi na obravnavi. Iz tega izhaja, da ko je tožeča stranka vložila tožbo zoper toženo stranko, družba COLISEUM ni bila v postopku zaradi insolventnosti. To pomeni, da morajo biti upoštevna pravila za določitev mednarodne pristojnosti navedena v Uredbi št. 1215/2012.

¹⁹ Za primerjalni pregled glej na primer I. Pretelli, Cross-Border Credit Protection Against Fraudulent Transfers of Assets: Actio Pauliana in the Conflict of Laws, *Yearbook of Private International Law*, zv. 13, 2011, str. 590.

²⁰ Glej na primer U. Göranson, Actio pauliana outside bankruptcy and the Brussels Convention, M. Sumampouw et al. (ur.), *Law and Reality: Essays on National and International Procedural Law in Honour of Cornelis Carel Albert Voskuil*, T.M.C. Asser Instituut, Haag, 1992, str. 93.

²¹ Glej sodbo z dne 22. februarja 1979, Gourdain (133/78, EU:C:1979:49, točke od 4 do 6) v zvezi s splošno izjavo o postopkih v zvezi s plačilno nesposobnostjo. Za uporabo te splošne izjave za postopke zaradi insolventnosti glej sodbo z dne 12. februarja 2009, Deko Marty Belgium (C-339/07, EU:C:2009:83).

²² Uredba (EU) št. 2015/848 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2015 o postopkih v primeru insolventnosti (UL 2015, L 141, str. 19, in popravek v UL 2016, L 349, str. 9). S to uredbo je bila razveljavljena Uredba Sveta (ES) št. 1346/2000 z dne 29. maja 2000 o postopkih v primeru insolventnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 1, str. 191).

²³ Glej v tem kontekstu sodbo z dne 12. februarja 2009, Deko Marty Belgium (C-339/07, EU:C:2009:83); z dne 10. septembra 2009, German Graphics Graphische Maschinen (C-292/08, EU:C:2009:544), in z dne 19. aprila 2012, F-Text (C-213/10, EU:C:2012:215). Glej tudi M. Virgos in G. Schmit, Report on the Convention on Insolvency Proceedings, z dne 3. maja 1996, dokument Sveta št. 6500/1/96 REV1 DRS 8 (CFC), točka 77, dostopno v G. Moss, I.F. Fletcher in S. Isaacs, *The EC Regulation on Insolvency proceedings A Commentary and Annotated Guide*, druga izdaja, Oxford University Press, 2009, str. 381 in naslednje.

46. Toda niti Uredba št. 1215/2012 niti njene pravne predhodnice ne vsebujejo nobenega pravila o tem, katero sodišče je pristojno za tožbo, kot je *actio pauliana* iz postopka v glavni stvari. Podobno tudi v uredbah Rim I²⁴ in Rim II²⁵ o pravu, ki se uporablja za pogodbeni in nepogodbena razmerja, ni ničesar o tem vprašanju in torej ne ponujata nobenega navdihla glede pristopa, ki bi ga bilo mogoče uporabiti za *actio pauliana*.²⁶

47. Ob tem pa je Sodišče že imelo priložnost zavzeti stališče glede različnih sodnih pristojnosti, ki so bile obravnavane (in izključene) v tem okviru (pododdelek 1). Glavno vprašanje v obravnavani zadevi je, ali bi se sodna pristojnost, ki ni bila izrecno preučena (to je tista za „zadeve v zvezi s pogodbenimi razmerji“), lahko uporabila v zadevi, kot je obravnavana (pododdelek 2).

1. Pristojnosti, ki so že bile izključene

48. Sodišče je navedlo, da *tožba*, ki je po svojih glavnih lastnostih podobna tej iz postopka v glavni stvari,²⁷ ne more spadati pod izključne ali posebne pristojnosti, ki se nanašajo na stvarne pravice na nepremičninah,²⁸ izvrševanje sodnih odločb,²⁹ začasne ukrepe³⁰ in delikte.³¹

49. V sodbi Reichert I³² je Sodišče menilo, da v skladu s francoskim civilnim pravom *actio pauliana* ne spada pod izključno sodno pristojnost v zvezi s stvarnimi pravicami na nepremičninah. V tej zadevi sta zakonca Reichert s stalnim prebivališčem v Nemčiji sinu podarila nepremičnino v Franciji. Njun upnik, Dresden Bank, je ta prenos izpodbijal pri sodišču v Franciji.

50. Sodišče je pojasnilo, da izključna stvarna pristojnost „ne zajema vseh tožb glede stvarnih pravic na nepremičninah, ampak samo tiste, [...] s katerimi se poskušajo po eni strani določiti obseg, vsebina, lastništvo, posest nepremičnine ali obstoj drugih stvarnih pravic na teh nepremičninah in s katerimi se po drugi strani imetnikom teh pravic poskuša zagotoviti varstvo s temi nepremičninami povezanih pravic“. Tega ni bilo mogoče trditi za sporno tožbo, saj je ta „temelji[la] na terjatvi, osebni pravici upnika v razmerju do dolžnika, katere namen je zaščititi jamstvo, ki ga za upnika predstavlja dolžnikovo premoženje. Če je tožba uspešna, v razmerju do upnika povzroči neveljavnost dolžnikovega razpolaganja, namenjenega oškodovanju pravic upnikov.“ Poleg tega „obravnavata takšne tožbe [...] ne vključuje presoje dejanskega stanja ali uporabe pravil in praks *locus rei sitae* na način, ki upravičuje, da se pristojnost podeli sodišču države, v kateri leži nepremičnina“. ³³ Sodišče je na koncu dodalo, da na to ugotovitev ne vpliva dejstvo, da nacionalna pravila glede javne vknjižbe pravic na nepremičninah lahko zahtevajo ukrepanje v državi, v kateri se to premoženje nahaja.³⁴

24 Uredba (ES) št. 593/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o pravu, ki se uporablja za pogodbeni obligacijski razmerja (Rim I) (UL 2008, L 177, str. 6, in popravek v UL 2009, L 309, str. 87).

25 Uredba (ES) št. 864/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. julija 2007 o pravu, ki se uporablja za nepogodbene obveznosti (Rim II) (UL 2007, L 199, str. 40).

26 Vseeno pa v procesu nastajanja Uredbe Rim II obstaja en element, ki nakazuje, da se je o tem vprašanju razmišljalo. Predlagana (vendar ne sprejeta) različica člena 10 (z naslovom „*Actio Pauliana*“) se je glasila: „Pogoje in učinke, ki izhajajo iz obveznosti, če upnik lahko izpodbija pogodbo, ki jo je dolžnik sklenil s tretjo osebo in ki ogroža poplačilo upnika [izpolnitev terjatve], ureja pravo, ki se uporablja za obveznost med upnikom in njegovim dolžnikom.“ Glej dokument Generalnega sekretariata Sveta Odboru za civilnopravne zadeve (Rim II), (št. prev. doc.: 10231/99 JUSTCIV 112) 11982/99 JUSTCIV 150, z dne 9. decembra 1999.

27 Predložitevno sodišče ugotavlja, da se poljska *actio pauliana* razlikuje od francoske, ki je bila predmet razprave v zadevah, ki jih navajam v tem delu sklepnih predlogov (opombi 32 in 35). Kot je bilo že predstavljeno v točkah od 36 do 41 zgoraj, se namreč z vidika podrobnih procesnih in materialnih zahtev kateri koli dve različici *actio pauliana* najverjetneje razlikujeta med seboj. Vseeno pa v isti meri drži, da sta po svojih splošnih značilnostih, kot so zlasti opisane v točki 35 zgoraj, oba sistema precej primerljiva.

28 Člen 16(1) Bruseljske konvencije (zdaj člen 24(1) Uredbe št. 1215/2012).

29 Člen 16(5) Bruseljske konvencije (zdaj člen 24(5) Uredbe št. 1215/2012).

30 Člen 24 Bruseljske konvencije (zdaj člen 35 Uredbe št. 1215/2012).

31 Člen 5(3) Bruseljske konvencije (zdaj člen 7(2) Uredbe št. 1215/2012).

32 Sodba z dne 10. januarja 1990, Reichert in Kockler (C-115/88, EU:C:1990:3).

33 Sodba z dne 10. januarja 1990, Reichert in Kockler (C-115/88, EU:C:1990:3, točki 11 in 12).

34 Sodba z dne 10. januarja 1990, Reichert in Kockler (C-115/88, EU:C:1990:3, točka 13).

51. Kmalu zatem je Sodišče v sodbi Reichert II³⁵ dodalo, da ista *actio pauliana* ni niti začasni ukrep niti tožba za sprožitev postopka, ki se nanaša na izvršitev sodne odločbe. Povezana ni bila niti z deliktom ali kvazideliktom.

52. Sodišče je pojasnilo, da, prvič, tožbe iz navedene zadeve ni mogoče enačiti z začasnim ali zaščitnim ukrepom in, drugič, „čeprav ohranja interese upnika z namenom [...] poznejšega uveljavljanja obveznosti, njen namen ni doseči odločbo v postopku, povezanem z ‚uporabo prisilnih sredstev, omejevanja ali rubeža na premičnem ali nepremičnem premoženju za zagotovitev učinkovitega izvrševanja sodnih odločb in javnih listin‘“. ³⁶ Tretjič, Sodišče je trdilo še, da se sodna pristojnost za delikte ne more uporabiti, ker namen *actio pauliana* „ni povrnitev škode, ki je upniku nastala zaradi goljufivega ravnanja dolžnika, ampak razveljavitev razpolaganja dolžnika. Uperjena ni le zoper dolžnika, temveč tudi zoper osebo, ki ima od dejanja korist in ki ni udeležena pri obveznosti, ki povezuje upnika z dolžnikom, in sicer – v zadevah, v katerih za transakcijo ni bilo plačila – celo kadar ta tretja oseba ni ravnala nezakonito“. ³⁷

53. V teh dveh sodbah je Sodišče preučilo možnost uporabe posebne ali izključne pristojnosti, o kateri bi se morda lahko razmišljalo v okviru *actio pauliana* z izjemo tiste za zadeve v povezavi s pogodbenimi razmerji. Morebitna uporaba te pristojnosti, ki ji namenjam naslednji del, je v jedru obravnavane zadeve.

2. Obravnavana zadeva: „zadeva v zvezi s pogodbenimi razmerji“?

54. Iz ustaljene sodne prakse je razvidno, „da je treba pojem ‚zadeve v zvezi s pogodbenimi razmerji‘ razlagati samostojno, da se zagotovi njegova enotna uporaba v vseh državah članicah“. ³⁸ V sodbi Handte, ki jo je navedlo predložitveno sodišče, ter v povezani sodni praksi je Sodišče pojasnilo, da uporaba te sodne pristojnosti zahteva obstoj „svobodno sprejete obveznosti, ki jo ena stranka prevzame do druge“³⁹ in na kateri temelji vlagateljeva tožba, čeprav ne zahteva sklenitve pogodbe. ⁴⁰ Drugače povedano, možnost sklicevanja na to pristojnost temelji na *predmetu tožbe*,⁴¹ ne na identiteti strank. ⁴² Vseeno pa je prepoznavna obveznosti nujna, „saj je pristojnost nacionalnega sodišča določena [...] glede na kraj izpolnitve zadevne obveznosti“. ⁴³

55. Nekateri trdijo, da je Sodišče uporabo pristojnosti v pogodbenih zadevah za francosko *actio pauliana implicitno* že izključilo v sodbi Reichert. V tem smislu je generalni pravobranilec C. Gulmann v zadevi Reichert II navedel, da „najbrž ne bi bilo niti prav niti primerno zavzeti stališča, da je tožba za preklic pravnih dejanj utemeljena na pogodbenem pravu. To drži, tudi če ima upnikov zahtevk zoper dolžnika [...] pogodbeno osnovo in čeprav je sporna transakcija prenos lastnine“. ⁴⁴

35 Sodba z dne 26. marca 1992, Reichert in Kockler (C-261/90, EU:C:1992:149).

36 Sodba z dne 26. marca 1992, Reichert in Kockler (C-261/90, EU:C:1992:149, točke 27, 28 in 35).

37 Sodba z dne 26. marca 1992, Reichert in Kockler (C-261/90, EU:C:1992:149, točka 19).

38 Nedavno na primer sodba z dne 7. marca 2018, flightright in drugi (C-274/16, C-447/16 in C-448/16, EU:C:2018:160, točka 58).

39 Sodba z dne 17. junija 1992, Handte & Co (C-26/91, EU:C:1992:268, točka 15). Kakor je navedeno v točki 17 te sodbe, se je ta zadeva nanašala na verigo mednarodnih blagovnih pogodb, v katerih so se pogodbene obveznosti pogodbenih strani od pogodbe do pogodbe razlikovale, zato pogodbene pravice, ki jih je lahko končni kupec uveljavljal v odnosu do svojega neposrednega prodajalca, niso bile nujno enake pravicam, ki jih je proizvajalec sprejel v odnosu do prvega kupca. Glej tudi sodbi z dne 17. septembra 2002, Tacconi (C-334/00, EU:C:2002:499, točka 22), in z dne 21. januarja 2016, ERGO Insurance and Gjensidige Baltic (C-359/14 in C-475/14, EU:C:2016:40, točka 44).

40 Sodba dne 7. marca 2018, flightright in drugi (C-274/16, C-447/16 in C-448/16, EU:C:2018:160, točke od 58 do 60 in navedena sodna praksa).

41 Sodba z dne 7. marca 2018, flightright in drugi (C-274/16, C-447/16 in C-448/16, EU:C:2018:160, točka 61 in navedena sodna praksa). Za drugo perspektivo glej tudi sodbi z dne 13. marca 2014, Brogsitter (C-548/12, EU:C:2014:148, točki 24 in 25), ter z dne 14. julija 2016, Granarolo (C-196/15, EU:C:2016:559, točka 21).

42 V nasprotju s pristojnostjo za potrošniške pogodbe v skladu s členom 18(1) Uredbe št. 1215/2012, ki je na voljo samo pogodbenim strankam – sodba z dne 25. januarja 2018, Schrems (C-498/16, EU:C:2018:37, točke od 43 do 45).

43 Sodba z dne 17. septembra 2002, Tacconi (C-334/00, EU:C:2002:499, točka 22).

44 Sklepni predlogi generalnega pravobranilca C. Gulmanna v zadevi Reichert II (C-261/90, EU:C:1992:78, str. I-2164).

Podobno misel je generalni pravobranilec D. Ruiz-Jarabo Colomer izrazil v zadevi Deko Marty Belgium, kjer je navedel, da „čeprav [Sodišče v sodbi Reichert I] o tem ni izrecno odločilo, iz sodbe izhaja, da je pristojno sodišče države članice, v kateri ima tožena stranka stalno prebivališče“. ⁴⁵ Podobno stališče so izrazili tudi nekateri pravni strokovnjaki. ⁴⁶

56. Toda dejstvo ostaja, da Sodišče nikdar ni izrecno izključilo pristojnosti za zadeve v zvezi s pogodbenimi razmerji. Pragmatičen razlog za to je, da v posebnem okviru obeh sodb Reichert predložitveno sodišče ni postavilo tega vprašanja. Nasprotno pa je bilo v obravnavani zadevi vprašanje o tej pristojnosti izrecno postavljeno.

57. Vsekakor drži, da je v večini položajev domnevno goljufivo dejanje (med dolžnikom in pridobiteljem) zelo verjetno pogodbene narave. Pogosto je pogodbena tudi pravica, ki jo upnik skuša zaščititi z uporabo *actio pauliana*.

58. Mogoče je trditi, da v obravnavani zadevi obstaja podoben scenarij, čeprav ni povsem jasno, ali je tožeča stranka plačala dolgove družbe COLISEUM zaradi svojih pogodbenih obveznosti, zakonskih obveznosti (zaradi skupne in solidarne odgovornosti, ki jo določa zakon) ali kombinacije obeh.

59. Vendar tudi če predpostavimo, da sta obe razmerji, na kateri se nanaša obravnavana zadeva (tožeča stranka – COLISEUM, COLISEUM – tožena stranka), pogodbene narave, ali je ta pogodbena osnova zadosten razlog za odločitev, da *actio pauliana* iz obravnavane zadeve spada pod sodno pristojnost za „zadeve v zvezi s pogodbenimi razmerji“?

60. Tožena stranka, poljska in švicarska vlada ter Komisija zavzemajo stališče, da *actio pauliana* iz postopka v glavni stvari ne spada pod člen 7(1)(a) Uredbe št. 1215/2012.

61. Strinjam se z izidom, ki ga te intervenientke predlagajo, vendar iz drugih razlogov.

62. Če privzamemo, da bi bilo treba razmisliti o uporabi pristojnosti za zadeve v zvezi s pogodbenimi razmerji, se takoj pojavi vprašanje, katera od dveh potencialno vpletenih pogodb bi morala biti upoštevana? S katero od obeh pogodb bi bila *actio pauliana* dejansko povezana?

63. Teoretično bi lahko razmišljali o treh možnostih.

64. Prvič, lahko bi rekli, da je *actio pauliana* povezana s pogodbo, ki je nastala najprej, med tožečo stranko (kot upnikom) in družbo COLISEUM (kot dolžnikom). Logika v ozadju pripisa *actio pauliana* tej pogodbi je, da bi se zagotovile določene pravice in obveznosti, ki izhajajo iz te prve pogodbe, in sicer doseglo vračilo zneska, ki ustreza dolgu družbe COLISEUM. Pristojnost za sekundarno tožbo (*actio pauliana*) naj bi tako sledila pristojnosti za prvo pogodbo. ⁴⁷

65. Če pustimo ob strani tako vprašanje, ali bi bil takšen pristop po zadevni nacionalni zakonodaji sploh mogoč, kakor tudi, kakšno natanko je bilo dejansko pravno razmerje med tožečo stranko in družbo COLISEUM na nacionalni ravni, ⁴⁸ še vedno ostaja dejstvo, da je takšna povezava preprosto preveč rahla in oddaljena. Prenos premoženja na tretjo osebo ima enostavno zelo malo opraviti s prvo – oziroma prvotno – pogodbo. S tem, da bi „zadevo v zvezi s pogodbenim razmerjem“

⁴⁵ Sklepni predlogi generalnega pravobranilca D. Ruiz-Jaraboa v zadevi Deko Marty Belgium (C-339/07, EU:C:2008:575, točka 32).

⁴⁶ B. Ancel, De la loi applicable à une donation attaquée par la voie de l'action paulienne, *Revue critique de droit international privé*, 1992, str. 714, točka 12. Istega mnenja je J. Forner Delagüa, The Actio Pauliana under the ECJ – a critical look on Reichert II, *Gemeinsame Prinzipien des Europäischen Privatrechts*, 2003, str. 291–301.

⁴⁷ S tem bi nekako sprejeli logiko, ki je bila predlagana glede prava, ki se uporablja, v zgoraj omenjenem osnutku člena 10 Uredbe Rim II (opomba 26 zgoraj).

⁴⁸ Točka 58 zgoraj.

opredelili na takšen preširok način, bi nasprotovali logiki posebne pristojnosti. To bi preprosto pomenilo tudi, da bi kakršno koli poznejše pravno dejanje katere koli od pogodbenih strank prvotne pogodbe vedno lahko bilo „zadeva v zvezi s pogodbenimi razmerji“, saj bi zmanjšanje sredstev katere koli od pogodbenih strank po tej logiki vedno bilo zadeva v zvezi s prvotno pogodbo.

66. Drugič, morda bi se zdelo primerneje *actio pauliana* povezati s pogodbo, ki je bila sklenjena pozneje, med družbo COLISEUM in toženo stranko, domnevno v škodo tožeče stranke. Na določeni ravni bi bilo to bolj logično: cilj *actio pauliana* je doseči neveljavnost elementa te druge pogodbe – odtujitve sredstev, ki so bila predmet te poznejše pogodbe.

67. Toda tudi ta drugi pristop je problematičen. Kar želi na koncu doseči tožeča stranka, ni neveljavnost ali celo ničnost poznejše pogodbe, ampak zaščita njenih pravic. Načeloma ni upoštevno, ali bodo te pravice zaščitene s prodajo sredstev, na katera se nanaša poznejša pogodba, ali na drugačen način, na primer, ko se pridobitelj strinja, da bo poplačal upnikovo terjatev oziroma „ga [bo] obvesti[l] o premoženju dolžnika [kot je družba COLISEUM], ki zadošča za poplačilo njegove terjatve“. ⁴⁹ Z drugimi besedami, takšna *actio pauliana* tudi ni povezana s kakršnimi koli specifičnimi in konkretnimi obveznostmi, ki izhajajo iz poznejše pogodbe. Edini element, ki se zdi skupen obema pravnima aktoma, je dogovor o določenem denarnem znesku.

68. Kakor koli že, dodati in poudariti je treba še, da nobeden od opisanih pristopov ne izpolnjuje zahteve o „svobodno sprejet[i] obveznosti, ki jo ena stranka prevzame do druge“, ⁵⁰ torej tožena stranka do tožeče stranke. Četudi sodna praksa Sodišča ne določa, da morata biti stranki v postopku in pogodbeni stranki isti, se zdi, da bi se težko štelo, da že sama vložitev *actio pauliana* ustvari materialnopravno razmerje med tožečo stranko in toženo stranko, ki bi nastalo, na primer, zaradi neke oblike subrogacije po zakonu, utemeljene z aktom družbe COLISEUM (kot prvotnega dolžnika tožeče stranke). ⁵¹

69. Tretjič, morda bi se dalo trditi tudi, podobno kot je predlagala generalna pravobranilka E. Sharpston v zadevi Ergo Insurance ⁵² v okviru regresnega zahtevka, ki ga je ena zavarovalnica vložila proti drugi zavarovalnici (s katero ni imela nobene pogodbene povezave, vendar je vsaka od njiju imela pogodbo s stranko, ki je bila odgovorna za nesrečo), da je pomemben obstoj pogodbenih obveznosti, na katerih temelji zadevni zahtevek in brez katerih zadevna tožeča stranka ne bi imela pravne podlage za tožbo. Tako ne bi bilo treba izbrati ene od dveh pogodb. S tega vidika, ker se *actio pauliana* v vsakem primeru umešča „v območje“ pogodbe, postane zadeva v zvezi s pogodbenim razmerjem, ne da bi bilo treba posebej opredeliti, s katero pogodbo.

70. Medtem ko je takšen pristop v posebnem okviru zavarovanj, v katerem so na koncu vsi akterji med seboj povezani z mrežo pogodb, morda pragmatična rešitev, bi bilo v obravnavani zadevi le težko mogoče skleniti, da je položaj „pogodbene“ narave, ne glede na to, katera pogodba omogoča takšen sklep. Tako ni le zato, ker bi takšen odgovor temeljil na več precej vprašljivih domnevah, temveč je razlog tudi povsem pragmatičen: da bi se člen 7(1)(a) Uredbe št. 1215/2012 uporabljal, je treba ugotoviti, kateri je upoštevni kraj izpolnitve. Pogodbi, na kateri se nanaša obravnavani postopek, imata različen predmet in zato samostojno opredeljena kraja izpolnitve.

71. Če povzamem, v konkretni zadevi se zdi, da se ni mogoče opreti na eno ali drugo pogodbo, ki obstaja med tožečo stranko in družbo COLISEUM ter družbo COLISEUM in toženo stranko, da bi sklenili, da se uporablja pristojnost za zadeve v zvezi s pogodbenimi razmerji.

⁴⁹ Kot določa člen 533 civilnega zakonika (naveden zgoraj v točki 15 teh sklepnih predlogov).

⁵⁰ Zgoraj (opomba 39).

⁵¹ Drugače kot v sodbah z dne 7. marca 2018, flightright in drugi (združene zadeve C-274/16, C-447/16 in C-448/16, EU:C:2018:160), ali z dne 20. julija 2017, MMA IARD SA (C-340/16, EU:C:2017:576).

⁵² Sklepni predlogi generalne pravobranilke E. Sharpston v združenih zadevah ERGO Insurance in Gjensidige Baltic (C-359/14 in C-475/14, EU:C:2015:630, točke od 57 do 62).

72. Iz teh razlogov je moj prvi vmesni predlog, da je treba člen 7(1)(a) Uredbe (EU) št. 1215/2012 razlagati tako, da pojem „zadeve v zvezi s pogodbenimi razmerji“ iz te določbe ne zajema tožbe, kot je ta iz postopka v glavni stvari, s katero je zoper kupca s sedežem v eni državi članici vloženo pravno sredstvo za ugotovitev neveljavnosti pogodbe o prodaji nepremičnine v drugi državi članici zaradi oškodovanja upnikov prodajalca.

C. Kaj je *actio pauliana* za namene mednarodne sodne pristojnosti?

73. Sčasoma je v zgoraj navedeni sodni praksi⁵³ Sodišče tožbe *actio pauliana* izključilo iz različnih pristojnosti, ki se nanašajo na delikte, začasne ukrepe, izvrševanje sodnih odločb in izključno pristojnost v zvezi s stvarnimi pravicami na nepremičninah. V prejšnjem oddelku teh sklepnih predlogov sem v okviru obravnavane zadeve predlagal še izključitev pristojnosti za zadeve v zvezi s pogodbenimi razmerji.

74. Pravosodni minimalizem je vrlina. Toda kot pri mnogih drugih dobrih stvareh je predpogoj za to, da je nekaj dolgoročno dobro, zmernost. Po mnogih letih „pravosodnega izmikanja“, ki je botrovalo (precej razumljivo, gledano z vidika natančne formulacije vprašanj za predhodno odločanje) *negativnim* odgovorom, s čimer so bile pristojnosti ena za drugo izločene, in če ne želimo ostalih pristojnosti v prihodnosti obravnavati na podoben način (čeprav se je nabor razumno možnih pristojnosti sedaj že precej skrčil), je morda sedaj pravi čas, da se ponudi tudi nekaj *pozitivnih* smernic: ne le glede tega, kaj ni *actio pauliana*, temveč tudi, kaj – z vidika mednarodne pristojnosti – bi lahko bila.

75. Takšen pristop je priporočljiv še iz dveh dodatnih razlogov. Prvič, po analizi večine razumno možnih posebnih (in izključnih) pristojnosti, ki so na voljo, se zdi, da se sedaj že jasno nakazuje načelna razlaga, zakaj se za *actio pauliana*, kot je ta iz postopka v glavni stvari, uporablja splošna pristojnost iz člena 4(1) Uredbe št. 1215/2012 (1). Drugič, kljub morebitnim praktičnim težavam, ki bi se lahko pojavile zaradi takšnega rezultata v določeni zadevi, vendar ob mnenju, da te težave ne morejo spremeniti podanega načelnega odgovora, lahko razprava o takšnih vprašanjih morda spodbudi morebitne prihodnje zakonodajne razmisleke na ravni Unije (2).

1. Kameleonska narava *actio pauliana*

76. Na kratko, glavni razlog, zakaj *actio pauliana*, kot je ta iz postopka v glavni stvari, ne spada v nobeno od (posebnih ali izključnih) rubrik v Uredbi št. 1215/2012, je kameleonska narava te tožbe. Posamezne posebne pristojnosti, zlasti na primer tiste za pogodbeno razmerje ali delikte, so v bistvu (*ex ante*) osnovane na *pravnem naslovu*. Nasprotno *actio pauliana*, kot je ta iz postopka v glavni stvari, ki pa je očitno prisotna tudi v številnih drugih državah članicah, (*ex ante*) *nima opredeljenega pravnega naslova*: izpodbija se lahko kateri koli *pravni akt*, ne le pogodba, ki se izvrši v škodo upnika.

77. Precej verjetno je, da bo v praksi *actio pauliana* na tak ali drugačen način povezana s pogodbo. Toda to ne pomeni nujno, da bo ta povezava vedno prisotna. Dejansko lahko obstajata dve razliki. Prvič, osnovna pravica upnika je lahko drugačne narave: lahko je zakonsko določena ali pa je pravica do odškodnine za škodo, ki je nastala zaradi zakonsko določene obveznosti ali ki temelji na njej. Drugič, kar je morda še pomembneje, samo domnevno goljufivo dejanje, ki ga je storil dolžnik in se izpodbija, je lahko nepogodbene narave. Lahko je delikt. Lahko je tudi drugo enostransko pravno dejanje z namenom prikrajšati upnike.

⁵³ Točke od 48 do 53 teh sklepnih predlogov.

78. Glede na posebnosti obravnavane zadeve se zdi, da ima *actio pauliana*, kot je opisana v predložitveni odločbi, široko področje uporabe. Na osnovi člena 527 in naslednjih poljskega civilnega zakonika se zdi, da zagotavlja pravno sredstvo zoper *kateri koli* pravni akt dolžnika, storjen v škodo upnikov. Kot je na obravnavi dejansko poudarila poljska vlada, ta formulacija kaže, da jo upnik lahko uporabi za zaščito svojih pravic neodvisno od pogodbene ali nepogodbene narave domnevno goljufivega dejanja.⁵⁴

79. Razen in dokler se ne vloži, ta tožba nima nobene posebne pogodbene ali druge vsebine. Povedano v prenesenem pomenu, zdi se, da se podobno kot kameleon tudi *actio pauliana*, kot je ta iz postopka v glavni stvari, lahko prilagodi glede na vrsto pravnega akta, ki naj bi se izpodbijal z njo. Dokler ta kameleon ne pride do nekega ozadja, je na splošno nemogoče reči, kakšne barve bo postal. Toda ta edinstvena sposobnost preprečuje njeno razvrstitev v skladu z Uredbo št. 1215/2012, ki določa, da mora biti barva znana in predvidljiva *ex ante*, če naj se uporabljajo posebne pristojnosti.

80. Zdi se, da se je ta težava pojavila že v okviru postopnega procesa izključevanja, ki je skozi leta potekal pri Sodišču, kar na kratko pomeni, da tovrstne tožbe ni mogoče preprosto abstraktno in – na splošno – *ex ante* razvrstiti, tako da bi spadala pod abstraktno pristojnost. Čeprav so bile seveda opravljene ob upoštevanju opredeljene nacionalne oblike *actio pauliana*, te izključitve vzdržijo tudi na splošnejši ravni z vidika načelnega odgovora.

81. Morda sta s tega vidika na mestu še dve dodatni opombi. Prvič, glede sodne pristojnosti za delikte⁵⁵ drži, da goljufiva narava prenosa premoženja *actio pauliana* precej približa odškodninskemu pravu. Lahko bi trdili, da se *actio pauliana* ne glede na to, kateri dolžnikov pravni akt se izpodbija, vedno lahko razume, kot da se nanaša na vrsto delikta: v bistvu vrsto goljufije.⁵⁶

82. Poleg tega – neodvisno od razlogov, zaradi katerih je Sodišče že izključilo to pristojnost v sodbi Reichert II⁵⁷ – če se *actio pauliana* razlaga tako, da se vedno nanaša na vrsto delikta, to še vedno pomeni težavo na dveh ravneh: na pojmovni in na pragmatični ravni. Na pojmovni ravni njena možna uporaba za široko zasnovano („kameleonsko“) *actio pauliana* privede do podobnih težav kot uporaba pristojnosti za zadeve v zvezi s pogodbenimi razmerji.⁵⁸ Na pragmatični ravni bi pristop glede *actio pauliana* v smislu, da se vedno nanaša na delikt, privedel do tega, da bi določili še en kraj sodne pristojnosti na podlagi člena 7(2) Uredbe št. 1215/2012, ki bi bil morebiti drugačen od tistega na podlagi člena 7(1) in/ali člena 4(1).

83. Drugič, v isti sodbi je Sodišče izključilo tudi uporabo pristojnosti za začasne ukrepe.⁵⁹ Vendar bi bilo mogoče trditi, da *actio pauliana* ustvari neko vrsto zastavne pravice, ki bremeni premoženje, ki je bilo goljufivo odtujeno, dokler upnikova terjatev ni poplačana. S tega vidika ima podobno funkcijo.

⁵⁴ Glej zgoraj točke od 12 do 15 teh sklepnih predlogov.

⁵⁵ Sodba z dne 26. marca 1992, Reichert in Kockler (C-261/90, EU:C:1992:149).

⁵⁶ S tem se dejansko vrnemo h koreninam različno oblikovanih *fraus* v rimskem pravu (točka 30 zgoraj).

⁵⁷ Sodba z dne 26. marca 1992, Reichert in Kockler (C-261/90, EU:C:1992:149, točka 19).

⁵⁸ Obravnavano zgoraj v točkah od 57 do 72 teh sklepnih predlogov.

⁵⁹ Sodba z dne 26. marca 1992, Reichert in Kockler (C-261/90, EU:C:1992:149, točka 35). Trenutno pravilo o pristojnosti za zaščitne ukrepe je določeno v členu 35 Uredbe št. 1215/2012.

84. Če se upoštevajo vsebinske zahteve, povezane z začasnimi ukrepi, je v nacionalnih zakonodajah precej pogosto, da za odobritev teh ukrepov določajo zahtevo *fumus boni iuris* (domneva zadostne pravne osnove, ki v glavnem ustreza pojmu *good arguable case* iz sistema *common-law*) in *periculum in mora* (tveganje, da bi bila tožnikova pravica ogrožena zaradi poteka časa).⁶⁰ Podobne zahteve so bile določene tudi na ravni Unije.⁶¹

85. Zaradi podobnosti funkcije *actio pauliana* na eni strani ter zaščitnih ukrepov na drugi bi zato kdo morda lahko dejal, da bi se merila, podobna *fumus boni iuris* in *periculum in mora*, lahko uporabila tudi v okviru *actio pauliana*. Namen bi bil prenesti mednarodno pristojnost v prid tožeči stranki, če obstajajo indici, da je tožba utemeljena, in če obstajajo elementi, ki kažejo namen oblikovanja goljufivega prenosa na tak način, da bo tožeči stranki otežen spor (s tem, da se izbere pridobitelj s sedežem v državi članici, ki je sicer nepovezana s pred tem obstoječim pravnim razmerjem med dolžnikom in upnikom).

86. Takšen pristop je sicer morda zelo privlačen, vendar v njem ni upoštevano, da *actio pauliana* ne sproži „postranskega“ postopka brez odločanja o vsebini zadeve (o kateri se odloča v drugem postopku).⁶² Prej obratno: *actio pauliana* stremi k samostojni odločbi o vsebini zadeve in privede do nje (kadar je uspešna). *De facto* zastavna pravica, ki nastane na podlagi nje, sama predstavlja rezultat glede vsebine zadeve, za katerega si prizadeva upnik. Zato gre načeloma (v skladu z nacionalnimi pravili) za celovito vsebinsko tožbo, ki se ne ujema dobro z uporabo lažjih preskusov dokaznega bremena, ki ju domnevno predstavljata *fumus boni iuris* in *periculum in mora*.

87. Skratka, edinstvena narava *actio pauliana*, ki tudi če se obravnava na bolj abstraktni ravni, ne upravičuje ponovnega odprtja nobene od pristojnosti, ki jih je Sodišče že izključilo, vodi do mojega drugega vmesnega predloga, da je treba sodišče, ki je pristojno za tožbo, kot je ta iz postopka v glavni stvari, določiti na podlagi člena 4(1) Uredbe št. 1215/2012.

2. Morebitne težave z uporabo splošnega pravila

88. Splošno pravilo iz člena 4(1) Uredbe št. 1215/2012, če ga uporabimo za dejansko stanje spora iz postopka v glavni stvari, dejansko privede do tega, da se pristojnost za tožbo tožeče stranke dodeli španskim sodiščem. Kot je bilo podrobno obravnavano na ustni obravnavi, se ta rešitev lahko zdi nepriročna, saj imata tako tožeča stranka kot družba COLISEUM sedež na Poljskem, ravno tako se v tej državi članici nahajajo tudi ostali elementi iz te zadeve (kraj izvedbe projekta prostorskega načrtovanja, lokacija nepremičnine iz obravnavane zadeve, sklenitev pogodbe o prodaji te nepremičnine). V Španiji je „samo“ sedež tožene stranke.

89. Poleg tega, kot navaja predložitveno sodišče, upnik morda ni dolžan vložiti zahtevka *actio pauliana* le zoper pridobitelja (kot je tožena stranka), temveč tudi zoper morebitne druge kupce sredstev iz obravnavane zadeve. Če je treba pristojnost določiti glede na sedež tožene stranke, bo upnik moral vložiti nadaljnje tožbe pri sodiščih (morebiti) več držav članic. To lahko privede do nesorazmernih stroškov in škoda, ki jo bo utrpel upnik, bo zaradi pravil, ki urejajo sodno pristojnost, še večja.

60 A.-L. Calvo Caravaca in J. Carrascosa González, *Litigación internacional en la Unión Europea I, Competencia judicial y validez de resoluciones en materia civil y mercantil en la Unión Europea. Comentario al Reglamento Bruselas I Bis*, Cizur Menor (Navarra), Editorial Aranzadi, 2017, str. 535.

61 Glej na primer sodbi z dne 9. novembra 1995, *Atlanta Fruchthandelsgesellschaft in drugi* (I) (C-465/93, EU:C:1995:369, točka 32), in z dne 17. julija 1997, *Krüger* (C-334/95, EU:C:1997:378, točka 44).

62 To se odraža tudi v dveh glavnih pogojih, ki ju je Sodišče oblikovalo za to, da se uporablja ta pristojnost – glej zlasti sodbo z dne 17. novembra 1998, *Van Uden* (C-391/95, EU:C:1998:543, točki 37 in 40).

90. Zato bi se dalo trditi, da bi se zaradi cilja pravilnega delovanja pravosodja, navedenega v uvodni izjavi 16 Uredbe št. 1215/2012, ki na splošno upravičuje uporabo posebne pristojnosti, sodna pristojnost morala prenesti na Poljsko, ker bi med to državo članico in sporom iz postopka v glavni stvari obstajala tesnejša povezava.

91. To razlogovanje ni prepričljivo.

92. Prvič, sklicevanje na cilj, ki je naveden v uvodni izjavi, na katero se opirajo posebne pristojnosti, samo po sebi ne more prevladati nad uporabo glavnega pravila, če pogoji za uporabo posebne pristojnosti niso izpolnjeni.

93. Drugič, stalno prebivališče oziroma sedež tožene stranke je ravno *ključna* navezna okoliščina za namene uporabe Uredbe št. 1215/2012. To, da je „samo“ stalno prebivališče tožene stranke v državi članici A, medtem ko so vsi ostali elementi v državi članici B, zato ne pomeni, da je pristojna država članica B, če ni mogoče uporabiti nobene od posebnih ali izključnih pristojnosti. Poleg tega (implicitno podcenjujoča) izjava, da je „samo“ sedež tožene stranke v Španiji, ne upošteva dejstva, da je zavedanje tožene stranke o domnevnem goljufivem namenu družbe COLISEUM element, ki ga bo treba preučiti in ki bi lahko bil za dokazni namen povezan s Španijo.

94. Tretjič, če bi se zaradi dejanskega stanja posamezne zadeve odobrila posebna pristojnost, bi bilo to (poleg tega, da bi se s tem kršila pravila o pristojnosti iz Uredbe št. 1215/2012) enako, kot če bi se dejansko *predpostavil* obstoj zavedanja pridobitelja (kot je tožena stranka) o goljufiji. S takšno odločitvijo o sodni pristojnosti bi dejansko prejudicirali uspeh *actio pauliana* v celoti. Vendar pa je vprašanje, ali so zavedanje in ostali pogoji za uspešno *actio pauliana* izpolnjeni, stvar vsebinske presoje zadeve.

95. Na strukturni ravni bi to dejansko pomenilo (brez kakršne koli izjave v zvezi z dejanskim stanjem obravnavanega spora), da bi za določitev pristojnosti obstajala „domneva goljufije“, ki bi omogočala, da se tožena stranka pozove na sodišče tožeče stranke. To bi morda delovalo v dobro utemeljeni zadevi z *actio pauliana*. Toda kaj pa v zadevah, ki niso utemeljene? Kaj pa v potencialno zlonamernih postopkih? Tudi to poudarja krožnost predloga, kar bi dejansko pomenilo, da se najprej presodi o vsebini in nato odloči o pristojnosti.

96. Četrtrič, lahko je še tako mikavno iskati trditve v prid tožeči stranki, ki nastopa v sporu v okoliščinah, podobnih tistim iz obravnavanega postopka, vendar bi bil takšen pristop videti povsem neutemeljen v položajih, v katerih bi se različni dejanski elementi nanašali na več držav članic. Kaj bi bilo, če bi češko podjetje začejalo projekt prostorskega načrtovanja s poljskim pogodbenikom za nepremičnino na Slovaškem, pri čemer bi poljsko podjetje odtujilo nepremičnino v Avstriji, tako da bi jo preneslo na nemško podjetje?

97. Z drugimi besedami, iskati je treba *načelni* odgovor, ki se uporablja v pretežni meri neodvisno od dejanskih elementov v posamezni zadevi. Čeprav v celoti priznavam in hvalim privlačno prožnost pravil, kot je *forum (non) conveniens*, ki omogočajo odstopanje glede na dejansko stanje posameznega spora, ostaja dejstvo, da sta struktura in logika Bruseljske konvencije in uredb dejansko osnovani na

drugačnih predpostavkah.⁶³ V raznolikem pravnem okolju, ki ga sestavlja 28 pravnih redov, razumljivo potrebujemo *ex ante* razumno predvidljiva in zato morda občasno nekoliko rigidna pravila, ne pa *ex post facto* razlage (predvsem glede tega, zakaj se je nekdo razglasil za pristojnega), ki so močno odvisne od vrste dejanskih elementov.

98. Skratka, zdi se, da je v trenutnem stanju prava Unije *actio pauliana* eden redkih primerov, ki dopušča le uporabo splošnega pravila, in enako redka potrditev dejstva, da „[...] ne obstaja očitna podlaga za zamisel, da bi morala vedno ali vsaj pogosto obstajati alternativa sodiščem v državi stalnega prebivališča tožene stranke“.⁶⁴

V. Predlog

99. Glede na navedeno Sodišču predlagam, naj na vprašanji, ki ju je postavilo Sąd Okręgowy w Szczecinie (okrožno sodišče v Szczecinu, Poljska), odgovori:

Člen 7(1)(a) Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah je treba razlagati tako, da pojem „zadeve v zvezi s pogodbenimi razmerji“ iz te določbe ne zajema tožbe, kot je ta iz postopka v glavni stvari, s katero je zoper kupca s sedežem v eni državi članici vloženo pravno sredstvo za ugotovitev neveljavnosti pogodbe o prodaji nepremičnine v drugi državi članici zaradi oškodovanja upnika prodajalca.

Sodišče, ki je pristojno za takšno tožbo, je treba določiti na podlagi člena 4(1) Uredbe št. 1215/2012.

⁶³ Glej v tem kontekstu sodbo z dne 1. marca 2005, Owusu (C-281/02, EU:C:2005:120, točke od 37 do 46). Za širšo razpravo glej A. Briggs, *Some Points of Friction between English and Brussels Convention Jurisdiction*, M. Andenas in F. Jacobs (ur.), *European Community Law in the English Courts*, Clarendon Press, Oxford, 1998, str. 278–279; A. Briggs, *The Conflict of Laws*, 3. izd., Oxford University Press, Oxford, 2013, str. 52–54; A. Dickinson, *Legal Certainty and the Brussels Convention – Too Much of a Good Thing?*, P. De Vareilles-Sommières (ur.), *Forum Shopping in the European Judicial Area*, Hart Publishing, Oxford in Portland, 2007, str. 115 in naslednje; R. Fentiman, *Foreign Law and the Forum Conveniens*, J. Nafziger in S. Symeonides (ur.), *Law and Justice in a Multistate World, Essays in Honor of Arthur T. von Mehren*, Transnational Publishers Inc, Ardsley, New York, 2002, str. 291.

⁶⁴ U. Göranson, *Actio pauliana outside bankruptcy and the Brussels Convention*, M. Sumampouw et al. (ur.), *Law and Reality, Essays on National and International Procedural Law in Honour of Cornelis Carel Albert Voskuil*, T.M.C. Asser Instituut, Haag, 1992, str. 97.